

Wereldmuseum Rotterdam Globale beveiliging

In november 2009 opende het Wereldmuseum na een ingrijpende restauratie opnieuw zijn deuren, weliswaar met

een klein beetje vertraging, maar volgens museumdirecteur Stanley Bremer: '... kunnen velen daar jaloers op zijn'.

En inderdaad is daar met een stevige dosis Rotterdams lef en inzet niet alleen een fraai gereconstrueerd gebouw neergezet, maar is er ook een heel nieuw concept ontwikkeld waar een café-wijnbar en restaurant deel van uitmaken en er voor feesten en partijen de geheel in stijl gerestaureerde balzaal van Prins Hendrik, al of niet met Salon, afgehuurd kan worden. Dit concept, waar dus zowel horeca als museum deel van uitmaken, stelt, ondermeer door overlappende openingstijden, wel bijzondere eisen aan de manier waarop het museum en de daarin gepresenteerde kunstvoorwerpen moesten worden beveiligd.

Kuijpers Beveiligingssystemen uit 's-Hertogenbosch trad hierin op als hoofdaannemer. Euronova-nl leverde, in nauw overleg met Kuijpers en het museum, de objectbeveiliging.

Al in een vroeg stadium werd in detail gesproken over de functionele eisen die zouden voortvloeien uit de veelzijdigheid van de presentatie. Met name het grote aantal vrij in de ruimte geprojecteerde opstellingen maakte dat een veelheid van technieken moest worden gebruikt om overall adequate bescherming te bieden. Uiteindelijk werd een mix van EBS-systemen en CurtainPIR's gebruikt, die samen met de beveiliging van de vitrines (ultraSpot) beheerd worden vanuit een Piccolo systeem dat op zijn beurt weer gekoppeld is aan een CCTV systeem.

André Kars heeft bij de verbouwing en bij de implementatie van de beveiligingssystemen een sturende en coördinerende rol gehad en dat is niet altijd de eenvoudigste geweest. De complexiteit van een oud gebouw, dat met moderne middelen in oude luister hersteld moet wor-

den, vergt inventiviteit en flexibiliteit, bijvoorbeeld dáár waar brandvoorschrijven en beveiligingswensen op gespannen voet komen te staan.

Waar voor de één een vluchtweg zo kort mogelijk moet zijn, kan die voor de ander niet lang genoeg zijn: 'Maar ja, dat moet je gewoon pragmatisch benaderen, je moet het mensen gewoon moeilijk maken. Als mensen ergens doelbewust op uit zijn dan wordt het lastig je daar tegen te verweren, maar je moet wel proberen het zó moeilijk te maken dat het niet meer aantrekkelijk is'.

In de eerste maanden na de opening bleek het nog zoeken naar de juiste balans tussen toegankelijkheid en veiligheid. Met publiek over de vloer bleek de positionering van een aantal CurtainPIR's enige aanpassing te behoeven, net als de gevoeligheid van een aantal EBS-systemen. Er moest voorkomen worden dat de bezoekers hinder ondervonden van (onnodige) alarmsignalen en het personeel moest er op kunnen vertrouwen dat de systemen accuraat functioneren – om alert te kunnen blijven reageren in geval van alarm. 'Daar waar de menselijke opvolging verslapt, kan je nog zoveel investeren in mooie systemen, maar dan geeft dat niet wat je wil hebben. Ook als er valse alarmen zijn moet je weten waar ze vandaan komen en als daar een technische oorzaak voor is moet je dat oplossen'.

Inmiddels zijn de nodige aanpassingen gedaan, zowel op technisch als op organisatorisch vlak, en kan met een zekere tevredenheid naar het resultaat gekeken worden. Dat geldt voor het Wereldmuseum, dat geldt voor Kuijpers Beveiligingssystemen en dat geldt voor Euronova-nl.

André Kars

www.wereldmuseum.nl

Collectie Erfgoed Delft

3x veilig

Centraal, in het hart van Delft, liggen op een steenworp afstand van elkaar drie musea: het stedelijk museum Het Prinsenhof, ooit residentie van Willem van Oranje; Nusantara, spiegel van vierhonderd jaar betrekkingen tussen Nederland en Indonesië en Lambert van Meerten, een authentiek ingericht grachtenpand gebouwd rond 1900. Gezamenlijk maken ze deel uit van de Collectie Erfgoed Delft.

Recentelijk werd de installatie voltooid van een Piccolo systeem dat voorziet in de objectbeveiliging in alle drie de musea waarbij, en dat maakt het net even anders, dankzij een aantal glasvezelverbindingen het beheer en de opvolging vanuit één beveiligingsloge worden gedaan.

Objectbeveiliging was niet iets nieuws voor Theo van Galen, collectiebeheerder, en Mark Boers, depotbeheerder. Al in 1995 was er een draadloos systeem in Het Prinsenhof aanwezig dat werkte met zogenaamde pendels, een werkbare, maar vooral toch bewerkelijke oplossing; de afstelling vergde nogal wat tijd en ook de alarmopvolging stelde bijzondere eisen.

Aan alle bezwaren van het oude systeem is nu tegemoet gekomen: 'Locatiebepaling, je weet nu tenminste gelijk waar een alarm vandaan komt', zegt Theo van Galen: 'En, registratie van alle incidenten. Aan de hand van de logfile kun je precies nagaan wanneer er wat is gebeurd. Vroeger werd dat handmatig in een boek vastgelegd'. Nieuw is verder dat er naast schilderijen nu ook vitrines beveiligd kunnen worden. In een tijd waarin bruikleengevers méér en meer uiteenlopende eisen gaan stellen is het goed om voorbereid te zijn. Dat beperkt zich niet tot de (object)beveiliging, maar raakt ook aan de kwaliteit van verlichting en klimaatomstandigheden. Zowel de collectie- als de depotbeheerder zijn zich zeer bewust van de ontwikkelingen die zich op de verschillende terreinen aandienen. Nieuwe verlichtingstechnieken, automatische standplaatsbepaling, en ja, ook nieuwe beveiligingstechnieken, alle ontwikkelingen mogen zich verheugen in hun bijzondere aandacht.

Bijzondere aandacht gaat ook uit naar de wijze waarop de personeel invulling van de beveiligingsstaf is georganiseerd. Rinus van Huysloot, hoofd facilitaire dienst, is al jarenlang een verklaard voorstander van leer-werk oplossingen. Hij maakt daarbij gebruik van Combiwerk, een

organisatie die o.m. werk biedt aan mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Dat gebeurt via de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Onder begeleiding van een gediplomeerd beveiligers (ook gedetacheerd via Combiwerk) wordt een nieuweling 'on the job' de eerste beginselen van het vak 'beveiliging' bijgebracht. Na een half jaar wordt er gerouleerd en komt er een nieuw duo aan het werk. Rinus van Huysloot: 'Het heeft alleen maar voordelen. Het helpt iemand aan de slag en voor ons is het budgettair aantrekkelijk. Ik begrijp niet dat andere musea geen gebruik maken van dit soort mogelijkheden'.

Daarbij realiseert hij zich zeer wel dat de kwaliteit van de procedures allesbepalend is. Voorbeeld: 'Van iedere tentoonstelling hebben wij een fotoboek. Iedere ochtend en avond loopt een team suppoosten de tentoonstelling langs en kijkt of alles in orde is. Beschadigingen of andere

zaken worden direct aan de collectiebeheerder gemeld. Ook leuk voor de verzekering dat alles zes dagen van de week twee maal gecontroleerd wordt'.

Calamiteiten, zoals brand e.d., worden regelmatig geoefend en ook op zich staande incidenten krijgen aandacht. Rinus

van Huysloot schuwt het dan ook absoluut niet om 'slachtoffer' te spelen en ergens raar op een trap te gaan liggen, hulp te roepen, en te zien wat er dan gebeurt. Ter lering... en niet als vermaak!

Zo kan door de juiste combinatie van techniek, mankracht en procedure adequaat beveiligingsmaatwerk geleverd worden en dat ook nog op een budgetvriendelijke wijze.

www.erfgoed-delft.nl

Theo van Galen

Mark Boers

Rinus van Huysloot

Sinds de introductie van CurtainPIR, enkele jaren geleden, mag Euronova zich verheugen in een grote belangstelling voor dit product. CurtainPIR wordt gebruikt om een infrarood 'gordijn' te leggen voor of rondom kunstvoorwerpen die vrij in de ruimte staan opgesteld. De foto toont afscherming van muren met wandtapijten in Het Valkhof.

Stysteem-integratie

Van de vijfdeertig in Nederland geïnstalleerde Piccolo systemen is pakweg tweederde aangesloten op een ander systeem. Dit kan gaan van een eenvoudige doormelding van een (nachtelijk) alarm aan een externe meldkamer; doormelding van alarmen naar mobiele- of DECT telefoons, pagers of portofoons, aansturing van CCTV systemen, of combinaties van een en ander, tot aan volledige integratie met management- of beheersystemen.

Deze ogenschijnlijke wirwar van koppelingen is niet alleen een gevolg van de aard van betrokken apparatuur en compatibiliteit – of gebrek daaraan; standaards of normen zijn er maar beperkt – maar is ook vaak gevolg van het karakter van het museum: aard van de collectie, aard van het gebouw, organisatiecultuur, de in gebruik zijnde procedures. Er is geen dominant model, er is geen universele 'best practice'.

Uitgangspunt bij de huidige Security Management Systemen (SMS) is de volledige integratie van alle subsystemen: inbraaksignalering, toegangscontrole, brandmelding, CCTV, e.d., en inderdaad, ook objectbeveiliging, zodat presentatie, opvolging en afhandeling van alle meldingen centraal en uniform kan verlopen. Is daar bezwaar tegen? Nee, zeker niet, maar er zijn wél een paar kanttekeningen te plaatsen. Ieder systeem is zo goed als de samenstellende delen. Dat heeft niet alleen betrekking op de overeenkomsten binnen het systeem, maar zeker ook op de verschillen. Een objectbeveiligingssysteem zoals het Piccolo systeem is op een aantal punten verschillend van ieder ander alarm-, signalerings- of registratiesysteem: het is draadloos en daardoor bij uitstek flexibel, alle detectoren kunnen overal geplaatst worden, het wordt niet bepaald door een strak kabelplan. Daarnaast geldt dat het primair als ondersteuning in de dagsituatie wordt gebruikt en niet gezien hoeft te worden als tweedelijns of extra schilbeveiliging.

De elementen die het karakter van het museum uitmaken zijn bepalend voor de inrichting van het objectbeveiligingssysteem. Heel vaak, vooral bij wisseltonstellingen, is flexibiliteit van groot belang. Het bovenliggende SMS moet dat dan ondersteunen.

Ook voor de controle op de status van de draadloze verbindingen geldt dat het SMS die functie moet ondersteunen of daar transparant voor moet zijn. Als dan blijkt dat niet, of niet goed, aan deze functionele of technische criteria kan worden voldaan – er zijn overigens systemen die dat wél doen – dan is er geen argument om vast te houden aan volledige integratie en kan, ook al uit oogpunt van redundantie, de voorkeur gegeven worden aan rechtstreekse koppelingen met subsystemen zoals CCTV, pagers, telefoons of portofoons, al naar gelang de geldende beveiligingsopvattingen.

Koppeling, c.q. integratie is onder meer gerealiseerd met de volgende systemen: Thor; HISEC; S-2000, Burgers Ergon; Allegiant; Bosch Divar; Mirasys, Norbain; Ascom Nira; Scope en Kenwood portofoons.

Valkhof, Nijmegen

Het 'doorbreken' van het gordijn resulteert in een lokaal akoestisch alarm, een melding in het Piccolo systeem, of beide. Het 'gordijn' kan zeer nauwkeurig ingesteld worden, zo wordt voorkomen dat er onnodig alarm wordt veroorzaakt. De montage is eenvoudig, heel vaak kan gebruik gemaakt worden van bestaande verlichtingsrails aan het plafond.

Het ideale museum: perfecte harmonie

In gesprek met Rinus Vonhof en Ton Hoofwijk – deel 2 (slot) –

Als binnen de organisatie de noodzaak of de urgentie van een adequate veiligheidszorg niet wordt erkend dan blijft veel bij het oude. In hoeverre kunnen externe organisaties een stimulans geven?

Ton Hoofwijk: 'Die kunnen daar heel goed in bijdragen. Ik denk aan de sectie veiligheidzorg, facility management van ICN, maar er is nog aan een andere zaak. Zolang musea en kunstbeherende instellingen onderling weinig of geen mededeling doen over incidenten, over calamiteiten, alles binnenskamers houden dus, kunnen we er met zijn allen geen lering uit trekken. Met name de veiligheidszorgclub van de NMV is daar goed mee bezig, die geven lezingen en hebben ook best-practice cases, dat is een heel goede aanpak.'

Rinus Vonhof valt hem daarin bij: 'We moeten blij zijn met alle ontwikkelingen die op dit gebied vooruitgang bieden, dus ook centrale organisaties als NMV en ICN zijn van harte welkom. Toch zie ik bij heel veel instellingen dat veiligheid als een dossier wordt gezien en ik vind dat veiligheid een way of life moet zijn. Daar zit het grote verschil. Er moet in je dagelijkse bedrijfsvoering een continue awareness, een waakzaamheid zijn. Bij alles wat je doet moet je steeds de vraag stellen: geeft dat risico's voor je bezoekers, voor je personeel, je collectie en je pand'. 'Precies', vult Ton Hoofwijk aan: 'Door de incidenten om ons heen en de dreigingen die we de afgelopen jaren hebben meegemaakt moet je je als organisatie bewust te worden van de risico's. Je kunt niet afwachten tot het noodlot toeslaat, je moet op de hoogte blijven, (proberen te) voorkomen en ongewenste beïnvloeding van de museumactiviteiten beheersbaar maken... dat is essentieel. De bedrijfsvoering moet gecontinueerd blijven, je kan niet blijven zitten. Rust roest.'

Tot hertoe zijn de meeste incidenten beperkt gebleven tot inbraak of diefstal, maar elders is dat ook al met grof geweld gepaard gegaan. Ze komen met wapens binnen, rukken wat van de muur en zijn vertrokken. (Het interview dateert van vóór de overval op het Scheringa museum).

Ton Hoofwijk: 'Dat is een tendens die inderdaad toeneemt. Daarom moeten we museum personeel bewust maken van dit soort risico's; beveiligings- kassa- winkelpersoneel en de andere museum collega's moeten weten wat ze in noodsituaties mogen doen, wat ze kunnen of moeten doen en vooral wat we als museum absoluut niet willen dat ze doen bij een incident. In dit soort noodscenario's gaat het welzijn van de mens altijd vóór: Mensen komen altijd op de eerste plaats.'

'De "Schreeuw" van Munch', zo vervolgt Rinus Vonhof, 'werd midden jaren negentig ogenschijnlijk zonder veel problemen 's nachts uit een Oslo's museum gestolen. In anderhalve minuut was de inbraak en de kunstroof een feit; alles was wel met beveiligingscamera's opgenomen. Enkele jaren geleden wordt weer een "Schreeuw" gestolen, nu overdag door een aantal gewapende kunstrovers. Dit meesterwerk ligt nu in een vitrine van dik veiligheidsglas met een beveiliging ernaast. Kun je een kunstdiefstal uit een museum helemaal uitbannen? Nee dus... of je moet alle originele kunstwerken opbergen in een atoombombvrije kluis en alleen nog maar kopieën laten zien.'

Daar zal het voorlopig nog wel niet van komen. Maar zijn er maatregelen of voorzieningen die het risico beperken. De banken hebben het tij kunnen keren, zouden musea dat ook kunnen?

'Ja', zegt Ton Hoofwijk. 'Door compartimentering, meeneem beperkende maatregelen, goede instructies en werkwijzen voor de beveiligingsdienst, strakke afspraken over back-up en aanvalsplannen met een externe beveiligingsorganisatie en politie. Je kunt ervoor zorgen dat een hit en run of een diefstal moeilijker wordt gemaakt door je core collectie bijvoorbeeld niet naast de voordeur te hangen maar op een hoger gelegen etage in een apart compartiment, je kunt metaaldetectiepoortjes en röntgenapparatuur hun werk laten doen om wapens te detecteren en je kunt een aantal bouwkundige obstakels aanbrengen onderweg. Naarmate de vertraging groter is hebben de externe hulpdiensten méér tijd om bij het museum te komen en te interveniëren. Maak museum personeel bewuster van risico's, laat ze deel nemen aan een overvaltraining of een cursus optreden in crisissituaties. Ze leren dan wat ze vooral niet moeten en wat ze wél mogen doen'.

'Gelukkig is het nog zo dat overvallen op musea in ons land sporadisch voorkomen,' stelt Rinus Vonhof. 'Er is eigenlijk een heel andere manier om dit soort overvallen vóór te blijven en dat is om ervoor te zeggen dat een collectie zo goed is beschreven dat ieder voorwerp met foto's en relevante informatie in je database aanwezig is'.

Voor een professioneel museum geldt dat als het tienduizend voorwerpen heeft, dan moeten die alle tienduizend beschreven zijn, gecatalogiseerd en gefotografeerd zijn en het moet bekend en duidelijk zijn dat het eigendom van het museum is. Dat betekent dat als iemand in een museum een kunstwerk steelt je hem zijn afzetmarkt ontnemt en dat is een manier om te voorkomen dat men met een wapen overdag binnenkomt om een kunstwerk te stelen'.

Ton Hoofwijk duidt op een ander aspect: 'Wat Rinus daar aanhaalt dat is terecht, maar dat neemt niet weg dat je veel kunt doen door meeneem beperkende maatregelen, zorgen voor minimaal een kwalitatief goede camera (gezichtsherkenning moet mogelijk zijn) bij je entree, iedereen die binnenkomt op een grote monitor laten zien dat hij wordt opgenomen, de potentiële dief moet kunnen zien dat hij op camera is vastgelegd. Zichtbare detectie is van groot belang en natuurlijk moeten we laten zien dat er goede beveiligers werkzaam zijn die weten wat beveiligen is en niet alleen maar op een stoel zitten. Je kunt echt wel veel doen om iemand de interesse tot een diefstal overdag te ontnemen'.

Rinus Vonhof: 'Je hebt het voor een groot gedeelte over de psychologie van het beveiligen. Die lange vluchtweg, die camera's, dat is voor een heel groot gedeelte psychologie'.

'Bij een overval is het van belang dat er overvalknoppen zijn geïnstalleerd en aangesloten op een PAC en liefst met het politiebureau en er goede afspraken met de politie en de externe hulpverleners zijn', zegt Ton Hoofwijk. 'En als de dief dan nog een lange route heeft náár het te stelen object en weer die lange weg terug moet lopen, heb je een goede kans om de roof te voorkomen, de dader te laten pakken, de schade te beperken en in elk geval de situatie beheersbaar te maken'.

De constructie van het ideale museum

'Kijk, als je voor het Hirshorn museum (Washington DC) staat', vertelt Rinus Vonhof: 'Kun je zien dat ze de architect van het pand vooraf duidelijk hebben gemaakt dat ze een diefstal en overval tot het uiterst minimum willen reduceren. De architect heeft een betonnen cilinder gemaakt, doorsnee 45 mtr, zonder ramen, het museum een meter of tien van de grond af geplaatst met maar één trap die omhoog gaat en hermetisch kan worden afgesloten. Binnen is er een glazen vide om toch nog licht toe te laten. Als 's avonds het museum dicht gaat zetten ze beneden ook nog een grote security officer met zo'n .45 neer - dat kan daar: Ze hebben zelfs een net over het museum

heen gespannen zodat een helikopter niet naar beneden kan zakken. Dat is dus in de gesloten fase hartstikke goed beveiligd; een heel ander concept. Wat wij in ons museum willen is veel glas, veel transparantie, heel vriendelijk, het moet onze gasten uitnodigen naar binnen te komen. Dan heb je dus een probleem met je veiligheidszorg, per definitie.

Maar als het erom gaat deze vanuit beveiligingsfilosofie niet goed te verenigen aspecten toch met elkaar te verbinden, kijk dan eens naar wat ze in de Emiraten gaan doen. Daar wordt een heel mooi transparant gebouw geplaatst. Om dit museum is een open en geheel vrije strook van zo'n 300 meter gerealiseerd. Dáár kun je een ideale beveiligingsring om heen maken. Eén oprit waar iedereen over komt aanwanden. Metaaldetectiepoortjes, röntgenapparatuur en bagageopbergkamer tweehonderd meter van het museum af. Iedereen beseft in deze situatie: "een kunstroof is hier niet uit te voeren".

Er is maar één orgaan in Nederland die ons allen kan helpen onze Nederlandse musea zo optimaal mogelijk te beschermen en daar beslissingen over kan nemen en dat is de politiek ... en daar leeft deze noodzaak nog steeds niet'.

